

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 2g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 alin. (1) și
alin. (2) din Codul de procedură penală
(aplicarea arestului preventiv)

CHIȘINĂU

19 ianuarie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 3 ianuarie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 ianuarie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, ridicată de către avocatul Gheorghe Ulianoschi, în dosarul nr. 16-492/2016, aflat pe rolul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 3 ianuarie 2017 de către judecătorul Ghenadie Pavliuc, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 23 decembrie 2016, procurorul D.C. din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, un demers privind prelungirea arestului preventiv pe un termen de 30 zile în privința lui S.P., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la articolele 42 alin. (5) și 243 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

4. La 29 decembrie 2016, în cadrul ședinței de judecată în care s-a examinat demersul înaintat de procuror, avocatul Gheorghe Ulianoschi a depus o cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a practicii de aplicare a prevederilor art. 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală.

5. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

[...]

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr. 248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 308

Examinarea demersurilor privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului

„(1) Constatând insuficiența altor măsuri preventive neprivative de libertate pentru înlăturarea riscurilor prevăzute la art.176 alin.(1) și necesitatea aplicării față de învinuit a măsurii arestării preventive, arestării la domiciliu ori de a prelungi durata ținerii sub arest, procurorul înaintează în instanța judecătorească un demers. În demersul procurorului se indică fapta care face obiectul învinuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, circumstanțele, însoțite de probe pertinente, din care rezultă bănuiala rezonabilă că învinuitul a săvârșit fapta, circumstanțele care justifică insuficiența altor măsuri preventive, motivele, temeiurile și necesitatea de aplicare a arestării preventive sau a arestării la domiciliu potrivit condițiilor și criteriilor stabilite la art.176, 185 și 186, argumentele și circumstanțele de fapt și lista probelor în susținerea demersului, precum și faptul că învinuitului i s-au explicat consecințele generate de încălcarea măsurii preventive. La demers se anexează toate materialele și probele care confirmă sau infirmă insuficiența altor măsuri preventive, temeiurile de aplicare a arestării preventive și a arestării la domiciliu.

(2) Înainte de a fi depuse la judecătorul de instrucție, demersul cu privire la aplicarea sau prelungirea măsurii arestării preventive sau a arestării la domiciliu, împreună cu toate materialele și probele anexate la acesta, care confirmă sau infirmă temeiurile de aplicare sau prelungire a măsurii, se prezintă în prealabil învinuitului ori avocatului său, care confirmă în scris că a luat cunoștință de acestea. În cazul în care învinuitul refuză sau dacă avocatul se află în imposibilitate să ia cunoștință de demers, de materialele și probele anexate la acesta, procurorul consemnează acest fapt și transmite neîntârziat demersul, materialele și probele anexate la acesta judecătorului de instrucție, care, la solicitarea învinuitului ori a avocatului său, le va oferi acestora suficient timp pentru a lua cunoștință de conținutul lor înainte de începerea ședinței.

[...]"

8. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 5

Dreptul la libertate și la siguranță

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

[...]

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

[...]

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că procurorul D.C. din cadrul Procuraturii Anticorupție a înaintat demersul privind prelungirea arestului fără a indica probele din care rezultă bănuiala rezonabilă că S.P. a săvârșit infracțiunea, precum și fără a anexa probele care justifică temeiurile de prelungire a arestului.

10. De asemenea, autorul excepției menționează că judecătorul de instrucție a admis demersul de aplicare și ulterior de prelungire a arestului, motivând hotărârea la modul general și abstract.

11. Astfel, autorul excepției invocă încălcarea în privința lui S.P. a drepturilor prevăzute de art. 25 alin. (4) din Constituție și art. 5 § 3 raportat la § 1 lit. c) din Convenția europeană și solicită Curții Constituționale să exercite controlul asupra aplicării de către procuror a dispozițiilor art. 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Gheorghe Ulianovschi, în dosarul nr. 16-492/2016, aflat pe rolul Judecătorei Buiucani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. În Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, Curtea a statuat că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii anumitor condiții, **inclusiv dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.**

17. Curtea observă că, deși în încheierea Judecătorei Buiucani se solicită exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, autorul excepției *de facto solicită controlul asupra modului de aplicare* de către procuror, judecătorul de instrucție și instanța de recurs a normelor care reglementează aplicarea arestului, *fără a contesta anumite prevederi legale în raport cu dispozițiile constituționale.*

18. Astfel, în partea ce ține de aplicarea arestului preventiv, Curtea subliniază că, potrivit art. 308 din Codul de procedură penală, la demersul procurorului privind aplicarea arestului se anexează: „*toate materialele și probele care confirmă sau infirmă insuficiența altor măsuri preventive, temeiurile de aplicare a arestării preventive și a arestării la domiciliu*”.

19. Totodată, în Hotărârea nr. 3 din 23 februarie 2016 Curtea a statuat că arestarea, **fiind o măsură excepțională, poate fi aplicată numai în anumite cazuri și numai pentru anumite motive, care trebuie arătate în mod concret și convingător în hotărârea organului care o dispune.** Arestarea preventivă poate fi dispusă numai în cazul imposibilității aplicării unei alte măsuri preventive mai ușoare.

20. De asemenea, Curtea a reținut că sunt considerate motive pentru privarea de libertate a învinuitului de comiterea unei infracțiuni riscul: sustragerii lui de la judecată, de a afecta înfăptuirea justiției, de a comite alte infracțiuni, de a produce dezordine publică. **Dar aceste pericole sau riscuri trebuie susținute prin probe bazate pe fapte.**

21. Curtea a menționat că **probele sau informațiile care justifică aplicarea arestului sunt cuprinse în actele procedurale care însoțesc demersul procurorului, și ele trebuie depuse la dosar, cu acces pentru parte, chiar și cu riscul dezvăluirii unor aspecte pe care procurorul le dorea încă secrete.**

22. În același timp, Curtea constată că, în speță, alegațiile autorului referitoare la aplicarea incorectă a legii fără a contesta anumite prevederi

legale în raport cu dispozițiile constituționale **nu constituie obiect al excepției de neconstituționalitate.**

23. În acest sens, Curtea menționează că, potrivit art. 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor.

24. Curtea reține că verificarea legalității actelor și acțiunilor la dispunerea măsurilor preventive în procesul penal intră în competența instanțelor de judecată, învestite prin lege cu atribuții de control judecătoresc.

25. Totodată, Curtea subliniază că **aplicarea arbitrară a arestului constituie o desconsiderare sfidătoare a legii, a jurisprudenței Curții Constituționale și a jurisprudenței Curții Europene.**

26. În temeiul celor expuse *supra*, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate excede domeniului jurisdicției constituționale, fapt pentru care nu poate fi admisă pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) și e) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 308 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de către avocatul Gheorghe Ulianoschi, în dosarul nr. 16-492/2016, aflat pe rolul Judecătoriei Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 19 ianuarie 2017
DCC nr. 1
Dosarul nr. 2g/2017